

TIDNINGEN **Kulturen**

NYHETER LITTERATUR MUSIK FILM KONST SCENKONST MER

▶ DU ÄR HÄR: HEM LITTERATUR LITTERATURENS PORTRÄTT

▶ VAR OCH EN MÅSTE SÖKA SANNING PÅ SITT EGET SÄTT

Var och en måste söka sanning på sitt eget sätt

GUIDO ZECCOLA LITTERATUR 27 AUGUSTI 2015

Paola Russo är en svensk-italiensk författarinna som har publicerat många böcker.

Hon är rätt så ung, och hennes produktion av romaner, sagor, filosofiska resor med mera, från hennes första roman "En säck full av Gud" till sagorna om Griskaninen, överraskar för kvalitet och djupenhet. Jag träffade Paola Gemma Francesca Russo för en intervju.

En intervju med Paola Russo

Hur fick du lusten att börja skriva. Var det en kallelse?

- Jag har alltid tyckt om att skriva. Känt att det skrivna ordet var mitt främsta verktyg, den begåvning jag lättast kunde använda mig av. Så ja, ett kall i bemärkelsen en nödvändighet, någonting oundvikligt, att skriva för att berätta.

En säck full av Gud från 2009 är, etymologiskt menat, en riktig saga (dvs. berättelse), en lång berättelse om din italiensk familj. En sorts "Buddenbrook av Thomas Mann", har någon skrivit. Vid sidan om denna, inte alls udda, jämförelse, påminner mig boken om *Terrassen* av Ettore Scola, olika generationer, samma stad fast utan riktiga patriarker.

- *En säck full av Gud* kom till på tre månader och bygger i mycket på verkliga personer och berättelser ur min pappas släkt. Människor jag känt själv, men även generationer jag aldrig mött. Jag tror att det ligger för mig att skriva just episka romaner med många människor och ett obegränsat berättarperspektiv.

Staden är ju som du säger viktig, rummet som trots allt det som försvinner, alltid finns kvar. Med sina minnen. En mycket rolig roman att skriva och samtidigt tungt. Ett avsked, ett slags bokslut. Jag minns att jag gick omkring och smågrät i en vecka efteråt, när jag plötsligt insåg att dessa gamla släktingar jag bara sett på urblekta fotografier i svarta album hade varit kött som jag, och att jag, en dag, kommer att bli papper som dom.

Allt finns i allt. Och för varje berättelse, för varje romanfigur, lär jag mig själv mer om mig själv. Sen är det ju i mycket ett bearbetande av sorg, hela livet alltså. Ett pågående sorgearbete, som kan vara väldigt svårt men också väldigt underbart och alltid, alltid levande. Sorg är liv.

Episk, jo. Men i *En säck full av Gud* vittnar du om en verklig förtjusning för berättandet. Saken är ganska så ovanlig i en tid där konsten att berätta verkar ha givit plats till korta romaner som "berättar" ingenting.

- Att berätta ligger för mig, betydligt mer än att leka med språket. I detta finns ju även en utmaning, att gå bortom det som känns enklast. Att skriva en jag-roman, att inte berätta så episkt, så allomfattande och myllrande. Men det är och förblir otroligt roligt med dessa stora berättelser, sagorna, spännvidden tilltalar mig, överflödet. Det är väl en karaktärsfråga antagligen. Jag älskar barocken.

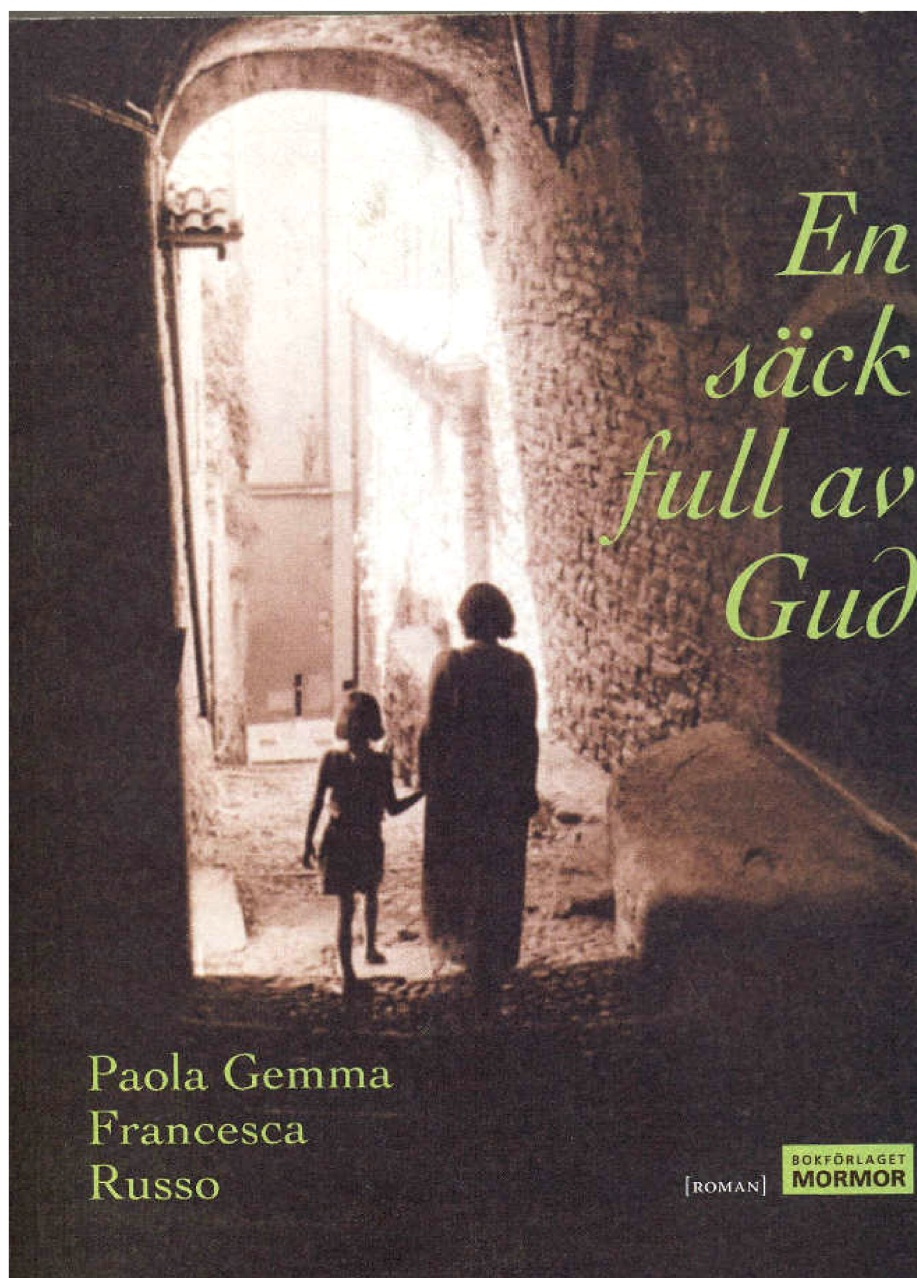
Är det fortfarande möjligt att skriva de stora romanerna? Den stora berättelsens tid är förbi i och med postmodernismen...

- Allt är möjligt, annars vore det ju meningslöst att skriva. Att sätta upp mentala gränser innan man ens har försökt skapa något. Så visst, klart att det går att skriva Den Stora Berättelsen, den kommer alltid att ha sin tid. Det handlar bara om att någon orkar, vill och kan skriva den.

Finns det fortfarande en möjlig balans mellan förnuft och hjärta?

- Absolut. Återigen, allt blir vad man gör det till. Om man är intresserad av att ta reda på varför man är här på jorden och

sedan dessutom tror att man har en uppgift i att skriva romaner, då tror jag att allt är möjligt och måste vara möjligt. Om detta sedan är en rent personlig övertygelse spelar ingen roll för mig. Tanken på att saker är "omöjliga" är ett andligt självamputerande och ett förminskande av livet och den egna betydelsen.

Med *En Höstsaga* och på något sätt *Vitas*, fortsätter du de långa och underbara berättelserna. Nu är staden och verkligheten inte längre Rom och Italien utan Stockholm och Tegnérkunden. Men vitalitet, glädjen att berätta är lika starka. Hos dig är liv och död olika aspekter av samma verklighet och gårdagens glädjen är bara baksidan av dagens smärta.

- Allt finns i allt. Och för varje berättelse, för varje romanfigur, lär jag mig själv mer om mig själv. Sen är det ju i mycket ett bearbetande av sorg, hela livet alltså. Ett pågående sorgearbete, som kan vara väldigt svårt men också väldigt underbart och alltid, alltid levande. Sorg är liv.

Vitas är en, om du tillåter, metafysisk roman där du visar olika verkligheter som ändå bebor en och samma människa. En utflykt i själens rike i sällskap med naturen.

- *Vitas* är en berättelse där naturen och människan i viss mån tävlar om att försöka bemästra varandra. Även vägar och hav har tankar, och utgångspunkten fann jag i Lucretius lära om Tingens Natur. Människans försök att sedan alltid rationellt förstå något hon egentligen vet att hon aldrig kommer att förstå: denna medvetenhet om att vi är och förblir blinda är intressant, fruktsam och grunden alla våra mer eller mindre frustrerade förhållningssätt till vår existens. Vi simmar runt i

samma glas. Vi är samma glas och vi är varandra. Men detta går inte att förstå rationellt.

Gud eller den andliga sfären aldrig fångas av klichéer i det du skriver, men i detta sekulariserade land, där bara ordet Gud har blivit en blasfemi, dina ödmjuka och ljusa beskrivningar blir tecken till en berättapsykologi som aldrig tolkar utan bara låter DET visas...

- Jag tror inte mycket på att skriva saker på näsan på människor eller mig själv, inte ens mina egna uppriktiga övertygelser.

Varken i livet eller i skrivandet. Det blir väldigt trist och begränsar eller omöjliggör oftast ett samtal. Gud och andlighet kan inte vara klichéer och allt handlar om att var och en måste söka sanning på sitt eget sätt. Uppriktigheten är det enda vi har att utgå ifrån. Men som någon sa - man kan vara uppriktig och samtidigt korkad. Jag kanske har helt fel i det jag tror, men det är ointressant, jag måste ju skriva det som är sant för mig. Så visst tolkar jag, men utan att påstå att jag har rätt och visst visar jag en väg.

Det förvånar inte mig att du har börjat skriva små sagoböcker som du själv illustrerar. Men berättar mer för oss.

Jag ville försöka att både illustrera och skriva en barnbok och gjorde det. Det finns en avkoppling i tecknandet som inte finns i skrivandet, och en direktet som kommer utan ansträngning. Jag har ju ingen teknik och tecknar på ett både barnsligt och expressivt sätt. Jag har heller ingen önska att "lära" mig att teckna bättre. Det har blivit två böcker hittills om Griskaninen, Fleecepappan och Farfar och det verkligen roliga är att barn tycker om dem. Att dem sedan kanske inte går hem inom bokhandelns barnboksutbud bekymrar mig inte nämnvärt, dem finns och förr eller senare kommer dem att uppmärksammas. Jag har tänkt mig att göra en serie om fem.

Arbetar Paola Russo på en ny bok?

Jag har dels en ungdomsroman som kommer ut nu i september på Bokförlaget Mormor: *Underjordens hemlighet*. Det ska bli mycket spännande att se hur den tas emot. Tanken är att eventuellt skriva en uppföljare under vintern. Sen har jag en idé om en jag-roman som jag tror kommer att bli verkligen spännande att skriva. Det viktiga är att inte göra det för enkelt för sig, att vara uppriktig och att försöka. Resten ligger utanför min makt.

Guido Zeccola